

Gemeenteraad : Bergen
Raadsvergadering : 7 juli 2022
Zaaknummer :
Voorstelnummer :
Commissie : Algemene raadscommissie
Commissiebehandeling : 23 juni 2022
Soort agendering : Ter advisering
Agendapunt :
Team : Administratie
Opsteller(s) : Jan Cramer
Telefoonnummer : 088 909 7381
Bijlagen: : 3

RAADSVOORSTEL

Onderwerp: Eerste wijziging Legesverordening Bergen 2022

Voorgesteld besluit

De raad besluit:
de Eerste wijziging van de Legesverordening Bergen 2022 vast te stellen.

Geheimhouding Nee Ja

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Op 30 november 2021 is door de gemeenteraad van Bergen een amendement aangenomen met betrekking tot de legesberekening vanaf 2022 voor bouwaanvragen waarbij de bouwkosten meer dan 2 miljoen euro bedragen. Het amendement is ingediend naar aanleiding van het verwachte aantal bouwprojecten in 2022 waarbij sprake is van hoge bouwkosten. De legesopbrengsten zouden daarmee de kosten overstijgen die aan de dienstverlening kunnen worden toegerekend. De gemeente Bergen zou hierdoor naar verwachting niet voldoen aan wettelijke vereisten als bepaald in artikel 229b Gemeentewet. Hierin staat dat de geraamde baten niet mogen uitgaan boven de geraamde lasten. Dat betekent dat een gemeente in beginsel geen winst mag maken.

De wijziging houdt in dat, voor het in behandeling nemen van een aanvraag van een omgevingsvergunning wanneer de bouwkosten meer dan 2 miljoen euro bedragen, de leges wordt geheven naar werkelijk gemaakte kosten c.q. gewerkte uren. Het amendement beoogt daarmee overschrijding van de baten ten opzichte van lasten te voorkomen.

Hiermee is voor een belastingplichtige echter niet uit de verordening af te leiden welk bedrag aan leges daarmee verschuldigd is. Het amendement voldoet daarmee niet aan de wettelijke vereisten zoals gesteld in artikel 217 Gemeentewet. Op dit moment kunnen daarom geen (bouw)leges worden geheven voor de behandeling van bouwaanvragen met bouwkosten van meer dan twee miljoen euro. Door middel van het opnemen van een aanvullende bepaling in de Legesverordening kan aan de wettelijke vereisten worden voldaan.

Recent onderzoek naar de kostendekkendheid met betrekking tot de leges en onderzoek naar de impact van het amendement op de legestarifiering, de begroting en de praktische uitvoerbaarheid heeft aanleiding gegeven tot het voorstellen van een alternatieve berekeningsmethodiek.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:
artikel 229b van de Gemeentewet: geraamde baten met betrekking tot leges mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten.

artikel 216 van de Gemeentewet: de raad is bevoegd tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting door het vaststellen van een belastingverordening. De tarieven met betrekking tot de leges kunnen in de loop van een belastingjaar door middel van een wijziging op de Legesverordening Bergen 2022 worden aangepast.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Op 30 november 2021 is door uw raad een amendement aangenomen om de legesberekening aan te passen voor bouwaanvragen waarbij de bouwkosten meer dan 2 miljoen euro bedragen. Het beoogde effect is dat door de gewijzigde legesberekening het wettelijke opbrengstplafond (art. 229b Gemeentewet) niet wordt overstegen.

Amendement Legesverordening Bergen 2022

Het amendement is ingediend naar aanleiding van verwachte hoge legesinkomsten waardoor het opbrengstplafond van artikel 229b van de Gemeentewet wordt overstegen.

Omdat volgend jaar (2022) waarschijnlijk enkele grote bouwprojecten tot realisatie worden gebracht brengen de inkomsten veel meer op dan de kosten die de gemeente aan die vergunningen maakt. Die 'winst' is een probleem. De gemeente mag namelijk wel winst maken maar niet het opbrengstplafond uit artikel 229b van de gemeentewet overstijgen. Een oplossing is om bij dit soort grote projecten alleen de werkelijk door de gemeente te maken kosten c.q. de gewerkte uren in rekening te brengen. De leges zijn daarmee kostendekkend maar wordt het plafond niet overschreden.

Tarifiering in Legesverordening

Als gevolg van het amendement is het tarief voor bouwaanvragen met bouwkosten van meer 2 miljoen euro als volgt in de Legesverordening Bergen 2022 opgenomen.

"Voor de berekening van de leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot verlening van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, van de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht wordt, in afwijking van het eerste lid, wanneer de Bouwkosten meer dan twee miljoen euro bedragen de leges geheven naar werkelijk gemaakte kosten c.q. gewerkte uren door de gemeente / de Werkorganisatie BUCH".

Artikel 229b, de baten ten opzichte van de lasten

De Legesverordening Bergen 2022 is per 1 januari 2022 in werking getreden, inclusief de door uw raad besloten wijziging. In het amendement wordt het opbrengstplafond uit artikel 229b van de Gemeentewet genoemd. In dit artikel staat dat in verordeningen op grond waarvan rechten worden geheven, de tarieven zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake. Er bestaat overigens bij het ramen van de kosten en opbrengsten wel enige ruimte voor afwijkingen indien die niet in redelijkheid konden worden voorzien. De Hoge Raad heeft zich daarover als volgt uitgesproken. *"In het kader van de toetsing van de opbrengstlimiet op de voet van artikel 229b, lid 1, van de Gemeentewet kan het volgens de gemeentelijke begroting geraamde bedrag aan legesopbrengsten pas dan niet worden aanvaard indien de gemeente die opbrengsten in redelijkheid niet op dat bedrag heeft kunnen ramen (vgl. HR 26 april 1989, nr. 25542, BNB 1989/242)."*

Verwacht werd dat in 2022 enkele grote bouwprojecten tot realisatie zouden komen waarbij op basis van de aan uw raad voorgelegde concept verordening 2022 hoge legesbedragen in rekening zouden worden gebracht. Daarmee zou een overschrijding van de opbrengstlimiet wél te voorzien zijn geweest en is daarmee het risico ontstaan.

Aanvulling tarifiering op basis van werkelijke kosten.

Op grond van artikel 217 Gemeentewet moet een belastingplichtige uit de verordening kunnen afleiden welk bedrag aan leges bij een bepaalde activiteit verschuldigd is. Het tarief is weliswaar opgenomen, echter is hieruit geen bedrag aan leges (de werkelijke kosten) af te leiden voorafgaand aan de aanvraag, ingeval de bouwkosten meer dan 2 miljoen bedragen. De in het amendement omschreven, en in de Legesverordening opgenomen bepaling voldoet daarom niet aan de wettelijke vereisten.

Met het afgeven van een voorcalculatie zou de hoogte van de leges voorafgaand aan de behandeling van de aanvraag wél bekend kunnen worden gemaakt aan de aanvrager. Uw raad kan besluiten het volgende in de Legesverordening op te nemen: *'Over de hoogte van het in rekening te brengen bedrag wordt de aanvrager voor het in behandeling nemen van de aanvraag door middel van een gespecificeerde begroting van de kosten door burgemeester en wethouders geïnformeerd'.*

Tarief en gespecificeerde begroting

Berekening van leges kan plaatsvinden op basis van tijdsbesteding in combinatie met een uurtarief op basis van toekenning van directe kosten, indirecte kosten en overhead. Hiermee is het mogelijk om met de bepaling van een (uur)tarief een maatstaf van heffing voor bouwprojecten boven de twee miljoen vast te stellen in de verordening.

Daarnaast dient er een onderbouwing te volgen met betrekking tot de aan het product of dienst verbonden kosten. Om tot een evenwichtige toedeling te komen van kosten is er aanvullend onderzoek nodig om te achterhalen wat de 'werkelijk gemaakte kosten' zijn, zoals genoemd in de verordening artikel 5 Maatstaven van heffing en tarieven lid 4.

Met aanpassingen in de verordening kan aan de wijziging als gevolg van het amendement in juridische zin invulling worden gegeven. De wijziging heeft echter tevens impact op de ambtelijke organisatie, werkprocessen en registraties dienen te worden aangepast en er zullen gespecificeerde voorcalculaties moeten worden opgesteld. Dit leidt tot complexe berekeningen van de hoogte van de legesnota's en extra administratieve lastendruk.

Tarifiering naar percentage van de bouwkosten.

Het amendement is opgesteld in verband met het verwachte aantal aanvragen van grote bouwprojecten in 2022 en de daarmee gepaard gaande (te) hoge inkomsten. Daarbij is aangegeven dat de huidige Legesverordening niet is ingericht op grote bouwprojecten.

Door het team Vergunningen is in samenwerking met het Team Plannen en projecten een inventarisatie uitgevoerd waarmee inzicht is verkregen in van de reguliere werkvoorraad en de uitgebreide werkvoorraad (grote projecten). Op basis van de uitkomsten heeft herberekening plaatsgevonden van de baten en de kostendekkendheid. Daarbij is gebruik gemaakt van de initieel voorgestelde tarifiering van 2,75% van de bouwkosten. De uitkomsten van deze herberekening hebben uitgewezen dat met toepassing van deze tarifiering als percentage van de bouwkosten geen sprake is van overdekking. De aanleiding om dit tarief te wijzigen is daarmee weggenomen.

Reguliere werkvoorraad: De gemeente Bergen verleent gemiddeld 416 vergunningen per jaar (excl. plannen en projecten). Deze 416 vergunningen zijn goed voor een gemiddelde jaarlijkse leges opbrengt van € 720.000.

Uitgebreide werkvoorraad: De afdeling plannen en projecten heeft een prognoselijst opgesteld waarin alle projecten zijn benoemd. Ieder project kent een zekerheidspercentage waarmee inzicht wordt gegeven hoe groot de kans is of het project wordt vergund. In de berekening zijn de projecten opgenomen met een zekerheidspercentage van 75 tot 100%. Dit leidt tot een geprognostiseerde legesopbrengt in 2022 van ruim € 1.100.000.

Startdatum	Projectnaam	Project - omschrijving	Geprognostiseerde bouwkosten	Leges
2022	Elkshove Bergen	Ontwikkeling woningen	€ 1.500.000	€ 41.250
2022	Hotel Nassau	Bouwen hotel	€ 15.000.000	€ 412.500
2022	Hotel Maurits	Recreatieappartementen	€ 6.000.000	€ 165.000
2022	Nieuw Eyssenstein	Recreatieappartementen	€ 9.000.000	€ 247.500
2022	Petruschool	Sociale woningbouw	€ 2.200.000	€ 60.500
2022	Delversduin fase 1	Woningbouwdelverduin	€ 7.000.000	€ 192.500
			€ 40.700.000	€ 1.119.250

Na herberekening is gebleken dat met toepassing van het voorgestelde tarief van 2,75% voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot verlening van een omgevingsvergunning bij bouwkosten van meer dan twee miljoen euro, overschrijding van het inkomstenplafond niet aan de orde is. In onderstaand overzicht zijn per titel en over de gehele Legesverordening 2022 de kostendekkendheidspercentages opgenomen.

Raming kostendekkendheid 2022, Titel 1, 2 en 3.

Raming Titel 1, 2 en 3	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 854.883	€ 336.870	39%
Kostendekking Titel 2	€ 2.654.942	€ 1.839.500	69%
Kostendekking Titel 3	€ 432.772	€ 46.130	11%
Kostendekking totaal	€ 3.942.597	€ 2.222.500	56%

Voorstel

Voorgesteld wordt om tot tarifiering op basis van een percentage van de bouwkosten te besluiten. Daarmee wordt aan alle wettelijke vereisten invulling gegeven en kan op eenvoudige wijze de hoogte van het legesbedrag worden bepaald. Daarnaast betreft de tarifiering volgens de VNG modelverordening een beproefde, landelijk breed gedragen methodiek waaraan nagenoeg geen risico's aan verbonden zijn, de ambtelijke organisatie is bekend met deze wijze van tarifiering, tevens wordt hiermee de mogelijkheid geboden om een vergelijking ten opzichte van andere gemeenten te maken.

De tarieventabel behoeft voor de voorgestelde wijziging overigens geen aanpassing. Het amendement voorzag namelijk niet in aanpassing van de tarieventabel maar in artikel 5 Maatstaven van heffing en tarieven, daaraan is een vierde lid toegevoegd. Aan uw raad wordt daarom voorgesteld om het per 1 januari 2022 aan de Legesverordening toegevoegde 'vierde lid van artikel 5 Maatstaven van heffing en tarieven' te laten vervallen.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Berekening van leges op basis van de werkelijk gemaakte kosten kan plaatsvinden op basis van tijdsbesteding in combinatie met een uurtarief op basis van toekenning van directe kosten, indirecte kosten en overhead. Deze werkwijze heeft echter impact op de ambtelijke organisatie en de werkprocessen. Registraties dienen te worden aangepast en er zullen gespecificeerde voorcalculaties moeten worden opgesteld. Dit leidt tot complexe berekeningen van de hoogte van de legesnota's en extra administratieve lastendruk.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Het voorstel heeft betrekking op de legestarieventabel van de Bergen. De voorgestelde methodiek, berekening naar een percentage van de bouwkosten, sluit aan bij de berekeningswijze die wordt gehanteerd in alle BUCH gemeenten, de hoogte van dat percentage is specifiek voor Bergen.

RISICO'S

De huidige tarifiering voor bouwaanvragen bij bouwkosten van meer dan 2 miljoen voldoet niet aan de daaraan gestelde wettelijke vereisten. Op dit moment kan daarom niet op een in juridisch opzicht verantwoorde wijze leges worden geheven voor grote bouwprojecten.

FINANCIËN

Er is met de voorgestelde wijze van tarifiering geen sprake van overschrijding van het opbrengstplafond.

DUURZAAMHEID

n.v.t.

COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

Het onderzoek is uitgevoerd vanuit Team Vergunningen in samenwerking met het Team Plannen & projecten, en de businesscontroller en beleidsadviseur Ruimtelijke Ontwikkeling.

De wijziging van de verordening wordt, naast de publicatie in het elektronisch blad van Bergen, tevens geplaatst op de website van de gemeentelijke belastingen Bergen <https://bergen-nh.cocensus.nl/> Deze website is in beheer bij Cocensus.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na vaststelling door de raad wordt de wijziging van de verordening bekendgemaakt in het elektronisch gemeenteblad van Bergen op www.officielebekendmakingen.nl en wordt de geconsolideerde versie van de verordening beschikbaar gesteld op www.overheid.nl. De wijziging van de verordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

BIJLAGEN

1. Amendement Legesverordening Bergen 2022.
2. Legesverordening Bergen 2022 met bijbehorende tarieventabel.
3. Eerste wijziging van de legesverordening Bergen 2022.

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

mr. M.N. (Martijn) Schroor
secretaris

L.Hj. (Lars) Voskuil
burgemeester